

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr.797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexă:

- 1. Proiectul de lege – 2 file;*
- 2. Nota informativă – 5 file.*

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Dan PERCIUN

LEGE
pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La Articolul 62 din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648), cu modificările ulterioare, se exclude litera „f”.

Art. II. – Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 295-308, art. 448), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La Articolul 3 noțiunea „*adaptare locului de muncă*” se expune în redacție nouă:

„*adaptare locului de muncă* - totalitatea acțiunilor întreprinse de către angajator pentru a facilita exercitarea dreptului la muncă și creșterea randamentului la locul de muncă al persoanei cu dizabilități, ținând cont de necesitățile individuale ale persoanei respective, prin utilizarea cu echipamente, dispozitive și tehnologii de acces, prin angajarea personalului de suport și prin adaptarea spațiului (amenajare de rampe, grupuri sanitare accesibile, instalarea de mijloace de orientare tactilă sau vizuală), cu excepția clădirilor noi și a celor aflate în proces de reconstrucție.”

2. La Articolul 20 alineatul (1) litera a) se exclude textul „cărora li se recomandă încadrarea în câmpul muncii în baza certificatului de încadrare în grad de dizabilitate”.

3. La Articolul 36 alineatul (2) substituirea textului „30%” cu „50%”.

4. La Articolul 38 alineatul (1) după cuvântul „angajatorilor” se va completa cu textul „publici și privați, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, ”.

5. Legea se completează cu articolul 38¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 38¹.** Subvenții pentru compensarea cheltuielilor de transport pentru persoanele cu dizabilități

(1) Subvenționarea cheltuielilor de transport se organizează pentru persoanele cu dizabilități accentuate sau severe care lucrează într-o altă localitate decât localitatea unde locuiește de fapt, în scopul facilitării integrării acestora în câmpul muncii.

(2) Persoana cu dizabilități accentuate sau severe, șomeră, care se angajează pe o perioadă nedeterminată sau determinată, poate beneficia, la solicitare, pe toată durata angajării de o subvenție lunară neimpozabilă, pentru acoperirea cheltuielilor de transport.

(3) Procedura de acordare a subvenției se stabilește de către Guvern.”.

Art. II. Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă informativă pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului proiectului

Dan PERCIUN, Deputat în Legislatura a X-a

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Măsurile prevăzute de statul Republica Moldova pentru stimularea angajării persoanelor cu dizabilități sunt ineficiente și insuficiente. În pofida modificărilor legislative din ultimii ani, numărul persoanelor cu dizabilități angajate prin intermediul ANOFM a crescut nesemnificativ.

În 2020, din rândul șomerilor cu dizabilități înregistrați la ANOFM au fost angajați doar 22.8%. Comparativ cu 2019, numărul celor angajați a crescut cu doar 18 persoane. Aceste rezultate se datorează și crizei economice prin care trecem, însă problema este sistemică.

Tabel. Dinamica indicatorilor masurilor acordate de ANOFM persoanelor cu dizabilități

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Comparație 2020/2019 (+/-), %
Nr. total de șomeri înregistrați	50612	50016	42122	35544	31482	50226	+18744 (+59,5%)
Nr. șomerilor înregistrați din rândul persoanelor cu dizabilități (% din nr. total de șomeri)	877 1,7%	773 1,5%	680 1,6%	623 1,7%	583 1,8%	942 1,9%	+359 (+61,6%)
Nr. șomerilor plasați din rândul persoanelor cu dizabilități (% din nr. total al persoanelor cu dizabilități înregistrate cu statut de șomer)	300 34,2%	342 44,2%	298 43,8%	275 44,1%	197 33,8%	215 22,8%	+18 (+9,1%)
Nr. de persoane cu dizabilități aflate în căutarea unui loc de muncă fără statut de șomer	1676	1680	1562	1634	1306	1485	+179 (+13,7%)

În condițiile când în Republica Moldova sunt 180 de mii de persoane cu dizabilități, iar rata de ocupare constituie doar 19,1%, numărul persoanelor care au solicitat asistență în găsirea unui loc de muncă a fost în scădere continuă în ultimii ani. Instrumentele oferite de stat sunt ineficiente atât în a determina persoanele cu dizabilități să apeleze la serviciile oferite de ANOFM, cât și în a convinge angajatorii să ofere locuri de muncă persoanelor cu dizabilități.

Problema principală astăzi nu este lipsa resurselor financiare alocate de către stat, fapt demonstrat de rata redusă de executare a bugetului alocat pentru măsurile active de stimulare a angajării persoanelor cu dizabilități. Statul a alocat 25 de milioane de lei în 2020 pentru diferite tipuri de subvenții, dar s-au executat doar 2,5 milioane de lei, de 10 ori mai puțin. 2234 de persoane urmau să beneficieze de aceste subvenții, însă numărul

real a fost de doar 384. În 2019, s-au alocat 4,6 milioane de lei, dar s-au executat doar 283,7 mii lei, 6,1%.

Planificarea și executarea măsurilor de subvenționare ANOFM, pentru anii 2019 - 2020										
	Anul 2019					Anul 2020				
	Nr. de persoane aprobat	Nr. de persoane executat	Plan aprobat	Plan precizat	Executat	Nr. de persoane aprobat	Nr. de persoane executat	Plan aprobat	Plan precizat	Executat
Cheltuieli pentru subvenții	453	47	4637,6	4637,6	283,7	2234	384	25667,6	15130,7	2524,5
Cheltuieli pentru subvenționarea locurilor de muncă, art.36	120	45	1392,4	1392,4	220,2	1000	250	13443,2	8906,3	1958,8
Subvenții pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă, art.38	15	2	967,0	967,0	63,5	12	6	878,4	78,4	171,6

Prin urmare, nu lipsa resurselor financiare a determinat impactul subașteptări al măsurilor stimulative. În urma discuțiilor cu ANOFM, angajatori, reprezentanți ai persoanelor cu dizabilități și a analizei rapoartelor experților în special a „Propunerii de Politici Publice privind perfecționarea măsurilor de subvenționare pentru angajarea persoanelor cu dizabilități prevăzute de art.36 și art.38 din Legea nr.105/2018 elaborate de Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD) au fost identificate un șir de impedimente, depășirea cărora necesită inclusiv schimbarea prevederilor legale:

a) imposibilitatea utilizării subvenției pentru adaptarea locului de muncă pentru angajarea personalului de suport și pentru adaptarea spațiului (amenajarea de rampe, grupuri sanitare accesibile, instalarea de mijloace de orientare tactilă sau vizuală).

În procesul de integrare al persoanelor cu dizabilități la noul loc de muncă, în special al celor cu dizabilități de vedere, de auz, cu capacități cognitive speciale, atât angajatorul cât și noul angajat necesită suport calificat. Angajatorul trebuie să aibă posibilitatea de a contracta o persoană specializată, capabilă să asigure comunicarea eficientă cu noul angajat pentru a ușura familiarizarea acestuia cu sarcinile pe care urmează să le execute și integrarea acestuia în colectiv.

Totodată, formularea actuală a noțiunii de „adaptare a locului de muncă” nu permite utilizarea subvenției pentru lucrări de amenajare a spațiului care sunt imperativ necesare și foarte costisitoare.

b) Quantumul subvenției salariale este insuficient pentru a compensa riscul angajării unei persoane cu productivitate redusă, ținând cont de obligația de a menține raporturile de lucru pe o durată de cel puțin 18 luni.

Subvenția pentru anul 2021 constituie 2614 lei – 30% din salariul mediu pe economie. Propunerea este de a majora quantumul la 50% din salariul mediu pe economie, adică cu 1744 de lei până la 4358 de lei.

c) Persoanele cu dizabilități în certificatul de dizabilitate al cărora nu se recomandă încadrarea în câmpul muncii nu sunt recunoscuți ca șomeri și respectiv nu pot beneficia de subvenție la angajare

Nu rare sunt cazurile când persoanele cu dizabilități în pofida recomandărilor din certificatul de dizabilitate reușesc să se angajeze. Statul ar trebui să ofere suport tuturor persoanelor care vor să muncească, indiferent de concluziile consiliului pentru stabilirea dizabilității.

d) Angajatorii publici nu beneficiază de subvenție privind amenajarea locului de muncă

Legea nr.105/2018 nu diferențiază între domeniul de activitate al angajatorilor și formal permite atât celor publici, cât și celor privați să beneficieze de subvenție. Totuși, prin punctul 45 din Hotărârea de Guvern nr. 1276/2018 autoritățile publice centrale și locale au fost excluse din rândul potențialilor beneficiari.

În condițiile când statul este cel mai mare angajator și instituțiile rareori dispun de resurse suficiente pentru a adapta locurile de muncă la necesitățile persoanelor cu dizabilități, nu se justifică excluderea acestora din lista beneficiarilor. În vederea revizuirii acestei discriminări, se propune concretizarea în textul legii a disponibilității acestei măsuri de subvenționare pentru toți angajatorii indiferent de domeniu.

e) Una din barierele principale cu care se confruntă persoanele cu dizabilități în accesarea unui loc de muncă sunt costurile de transport și inadaptarea sistemului de transport public

Lipsa transportului adaptat persoanelor cu dizabilități afectează în special persoanele din mediul rural care au găsit un loc de lucru în centrul raional, dar din cauza rețelei precare de transport nu pot fizic ajunge la locul de muncă. Acestea nu pot folosi rețeaua publică de transport și nici nu dispun de resursele financiare necesare pentru a contracta un serviciu privat de transport. În aceste condiții, considerăm că subvenționarea acestor costuri ar fi o măsură importantă pentru a stimula angajarea în special a persoanelor din mediul rural.

f) Codul Muncii interzice angajarea persoanelor cu dizabilități pentru o perioadă de probă.

Acestă „facilitate” a fost prevăzută pentru a proteja persoanele cu dizabilități de concedieri arbitrare după expirarea perioadei de probă. Însă, discuțiile cu asociațiile persoanelor cu dizabilități au relevat că această interdicție are efectul invers celui scontat. Mulți angajatorii sunt din start sceptici să angajeze persoane cu dizabilități, iar imposibilitatea de a testa în procesul de lucru abilitățile acestora, creează o barieră suplimentară la angajare. Soluția este mai degrabă asigurarea suportului pentru angajator pe durata perioadei de probă pentru a facilita integrarea noului angajat, decât interzicerea angajării pe o perioadă de probă.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu-și propune armonizarea legislației naționale la cea a Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede ca la Articolul 62 din Codul muncii nr. 154/2003 să fie exclusă „f”.

Se propun următoarele modificări și la Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj:

- La Articolul 3 de a se expune în redacție nouă:

„*adaptare locului de muncă* - totalitatea acțiunilor întreprinse de către angajator pentru a facilita exercitarea dreptului la muncă și creșterea randamentului la locul de muncă al persoanei cu dizabilități, ținând cont de necesitățile individuale ale persoanei respective, prin utilizarea cu echipamente, dispozitive și tehnologii de acces, prin angajarea personalului de suport și prin adaptarea spațiului (amenajare de rampe, grupuri sanitare accesibile, instalarea de mijloace de orientare tactilă sau vizuală), cu excepția clădirilor noi și a celor aflate în proces de reconstrucție.”

- La Articolul 20 alineatul (1) litera a) se exclude textul „cărora li se recomandă încadrarea în câmpul muncii în baza certificatului de încadrare în grad de dizabilitate”.

- La Articolul 36 alineatul (2) substituirea textului „30%” cu „50%”.

- La Articolul 38 alineatul (1) după cuvântul „angajatorilor” se va completa cu textul „publici și privați, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, ”.

- de a se completa Legea cu articolul 38¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 38¹.** Subvenții pentru compensarea cheltuielilor de transport pentru persoanele cu dizabilități

(1) Subvenționarea cheltuielilor de transport se organizează pentru persoanele cu dizabilități accentuate sau severe care lucrează într-o altă localitate decât localitatea unde locuiește de fapt, în scopul facilitării integrării acestora în câmpul muncii.

(2) Persoana cu dizabilități accentuate sau severe, șomeră, care se angajează pe o perioadă nedeterminată sau determinată, poate beneficia, la solicitare, pe toată durata angajării de o subvenție lunară neimpozabilă, pentru acoperirea cheltuielilor de transport.

(3) Procedura de acordare a subvenției se stabilește de către Guvern.”.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu are un impact asupra bugetului de stat și nu necesită cheltuieli suplimentare. Alocarea fondurilor pentru noile măsuri se va face din contul bugetului deja alocat.

Totodată măsurile propuse vor rezulta în executarea mai bună a bugetului alocat pentru măsurile active de stimulare a angajării persoanelor cu dizabilități. Executarea bugetului în 2020 a fost de doar 9.8%. Sunt suficiente resurse deja bugetate pentru a asigura implementarea noilor propuneri.

Planificarea și executarea măsurilor de subvenționare ANOFM, pentru anii 2019 - 2020										
	Anul 2019					Anul 2020				
	Nr. de persoane aprobat	Nr. de persoane executat	Plan aprobat	Plan precizat	Executat	Nr. de persoane aprobat	Nr. de persoane executat	Plan aprobat	Plan precizat	Executat
Cheltuieli pentru subvenții	453	47	4637,6	4637,6	283,7	2234	384	25667,6	15130,7	2524,5
Cheltuieli pentru subvenționarea locurilor de muncă, art.36	120	45	1392,4	1392,4	220,2	1000	250	13443,2	8906,3	1958,8
Subvenții pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă, art.38	15	2	967,0	967,0	63,5	12	6	878,4	78,4	171,6

Pentru anul 2021 sunt bugetate 6,4 milioane de lei pentru subvenționarea locurilor de muncă și 776 de mii pentru crearea sau adaptarea locurilor de muncă.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul prevede modificarea Codului muncii nr. 154/2003 și a Legii nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul urmează a fi avizat de către următoarele instituții publice:

- Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;
- Ministerul Justiției;
- Centrul Național Anticorupție.

8. Constatările expertizei anticorupție

Compartimentul respectiv va fi completat în urma efectuării expertizei anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu transpune legislația Uniunii Europene și nu necesită a fi avizat de Centrul de Armonizare a Legislației.

10. Constatările expertizei juridice

Compartimentul respectiv va fi completat în urma efectuării expertizei juridice.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu se referă la reglementarea activității de întreprinzător. Astfel, acesta nu necesită a fi examinat de grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Dan PERCIUN